

وادارتان می‌کنم پول خرج کنید!

دونالد ترامپ، رئیس ایالات متحده آمریکا در سخنانی در ایالت میشیگان گفت: فکر کنید ما هفت هزار میلیارد دلار در خاورمیانه به هدر دادیم بدون اینکه به چیزی برسیم. ما عملا داعش را از بین بردیم و هیچ ارتشی مثل ارتش ما نیست و این در حالی است که برخی کشورهای ثروتمند می‌گویند ما خسته هستیم و نمی‌خواهیم پولی پرداخت کنیم. به گزارش ایسنا، وی افزود: ما وادارشان خواهیم کرد که هزینه کنند و آنها هم هزینه خواهند کرد. آنها چگونه خرج کردن پول را نمی‌دانند.

در گفت و گوی اختصاصی «ابتکار» با دکتر علیرضا موسوی‌زاده مطرح شد

حرکت خاورمیانه به سوی دوقطبی ایران و انگلیس

علی تقوی – دکتر علیرضا موسوی‌زاده استاد دانشگاه ولز،متخصص امور و مطالعات تاریخ امپراتوری و دیپلماسی معاصرانگلیس است. اومی‌گوید، هدف اصلی بریتانیا از ایجاد پایگاه نظامی در خاورمیانه حفظ ثبات برای رسیدن به منافع اقتصادی است. این استاد انگلیس‌شناس پدیده راست‌گرایی افراطی را محصول طیف‌های پایین جامعه که تحصیلات و تخصصی ندارند می‌داند و خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا را اعتماد به نفس بیش از حد حزب محافظه‌کار در سپردن سرنوشت خود به عامه مردم عنوان می‌کند و جبران این شکست رادر بازگشت بریتانیا به بازارهای سنتی می‌داند. دکتر موسوی‌زاده همچنین منافع کشورها را در اتحادهای اقتصادی و دلیل مشکلات خاورمیانه‌را رفتار بدوی و حکومت‌هایی با ساختار پوسیده معرفی می‌کند. مشروح این گفت و گو به شرح زیر است.

آقای دکتر شما بیش از نیمی از عمر تحصیلی و تدریس خود را در انگلستان گذرانده‌اید. حال با شناخت عمیقی که از سیاست و اقتصاد این کشور دارید می‌خواستم بفرمایید خروج انگلیس از اتحادیه اروپا چه عواقبی برای این کشور دارد؟

در سیاست خارجی انگلستان تجارت و تعامل با اروپا حرف اول را می‌زند و یکی از حلقه‌های سیاست خارجی بریتانیا همکاری با اروپا است. برکزیت گاف حزب محافظه‌کار بود که چنین مساله مهمی را با اعتماد به نفس به فرادوم گذاشت و سرنوشت اقتصادی خود را به عوام سپرد. دو حلقه دیگر سیاست خارجی اتحادیه اروپا یکی همکاری با آمریکا و دیگری بازار مشترک‌المنافع است. از ابتدای

دهه ۲۰ بازار مشترک المنافع صرفه اقتصادی خود را از دست و جای خود را به همکاری با بازار اروپا داد.

قبل از برگزیت من در مقاله‌ای ذکر کردم که در صورت خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا مجبور به نگاه دوباره به بازار مشترک‌المنافع است. الان لندن نیز به بازارهای جدیدی برای جبران خروج از اتحادیه اروپا دارد به همین دلیل نگاهش را به بازارهای سنتی دوخته است و باید این همکاری‌های سنتی احیا شود.

پروسه خروج، بیش از انتظارات طولانی نشده است؟

خروج انگلستان از اروپا به این راحتی‌ها هم نیست که مثلاً یک سیاستمدار تاریخ دقیقی مشخص کند و بگوید که ما در ماه مارس ۲۰۱۹ خراج قوانین متعدد و پیچیده مانند کلاف‌های درهم تنیده مساله خروج را با مشکلات زیادی روبرو کرده است. از لحاظ قوانین پارلمان اروپا، برگشت به تعرفه‌ها و گمرک‌های پایین، سیاست داخلی و همچنین مخالفت مجلس لردها با مصوبه مجلس پارلمان درباره خروج،

مسائلی هستند که خروج را برای بریتانیا مشکل کرده است. از طرفی باید تلاش کند بازارهای جدیدی را جایگزین بازار اروپا کند. البته در صورت به دلیل به‌صرفه بودن کار با اتحادیه اروپا مجبور خواهند بود این تجارت حفظ شود؛بنابراین اگر بیرون هم بیاید

مجبور به بازگشت از پنجره است. بیرون آمدن بار مالی و حقوقی بسیاری برای بریتانیا دارد.

از طرفی مجموعه اتحادیه اروپا؛از لحاظ اقتصادی وزنه سنگین‌تری از آمریکا دارد و از لحاظ تاریخی نیز رابطه‌ای طولانی بین بریتانیا و اروپا وجود دارد. بنابراین آینده اقتصادی انگلیس بستگی به رابطه نزدیک با همسایه قدرتمند خود دارد.

دلایل تمایل بعضی از جوامع غربی به راست‌گرایی چیست؟

در اروپا نیروی کار کشورهای فقیر برای پیدا کردن کار و زندگی بهتر به سمت کشورهای ثروتمندتر مهاجرت می‌کنند، بنابراین قشری که در سطوح پایین جامعه قرار دارند و تحصیلات و تخصص بالایی ندارند، موقعیت اجتماعی و اقتصادی خود را در خطر می‌بینند و احساس می‌کنند شرایطشان با این مهاجرتها مورد مظاره قرار می‌گیرد؛ بنابراین ملی‌گرایی و راست‌گرایی افراطی در این طیف از جامعه بیشتر مورد استقبال قرار می‌گیرد. فرادوم خروج را هم کسانی به پیروزی رساندند که از افسار محرم جامعه‌بودند.

چرا در بقیه کشورها بخصوص خاورمیانه کشورها به سمت چنین اتحادیه‌هایی حرکت نمی‌کنند و بیشتر روابطی تنش آمیز دارند تا تعاملی؟

اکنون زمان تنهایی نیست. زمانه‌ای است که باید در اقیانوس اقتصاد متقابل جهانی شدن متحد باشید تا سر از آب بیرون نگذارید. منافع کشورها در این است که در مسیر همکاری حرکت کنند. در افریقا مدل اتحادیه اروپا در حال شکل‌گیری است. شواهد نشان می‌دهد که ارتباطات اقتصادی بین کشورهای افریقای مقرون به صرفه‌تر است تا ارتباط با دیگر کشورها.

ولی این مدل در خاورمیانه تاکنون جواب نداده است و شواهد هم نشان نمی‌دهد بدین سمت در حال حرکت باشد؟

چون زمانه تاریک و رفتار بدوی حکومت‌ها هنوز در این منطقه پلر جا است. رفتار کشورهای عربستان، امارات و مصر را با همسایه خود قطر مشاهده کنید. این کشورها مشکل سیستمی دارند. سیستم‌های پوسیده قرون‌وسطایی هنوز پابرجاست. کشورهای که ظاهری مناسب دارند هم، چهره‌ای است کاذب که بر پایه یکی سیستم پوسیده بنیان نهاده شده‌است. زیربنایباید تغییر کند که پرسوهای طولانی خواهد بود؛ بنابراین چنین اتحادیهایی در زمان نزدیک در خاورمیانه شکل نخواهد گرفت. به اتحادیه عرب نگاه کنید؛ هیچ‌کدام باهم هماهنگ نیستند و قادر به حل مسائل ومشکلاتشان نیستند. **بعد از چهل سال انگلیس پایگاه دائم نظامی در خاورمیانه تأسیس کرد آیا این مساله نشان از پر شدن خلأ قدرت توسط انگلیس است؟**

پایگاه نظامی جهت ایجاد ثبات برای فعالیت‌های اقتصادی است. در مقاله «آمریکا و انگلیس دو رقیب در خلیج فارس» به طور مفصل به این موضوع پرداخته‌ام. خاورمیانه تبدیل‌شده به منطقه‌ای که همه در حال تلاش برای ایجاد پایگاه اقتصادی هستند. انگلستان نیز مانند بسیاری از

کشورهای دیگر، برای ایجاد ثبات در این منطقه، درصد ایجاد پایگاه نظامی برای تأمین امنیت اقتصادی است. منتها به دلیل

اینکه انگلستان سابقه طولانی در این منطقه در گذشته داشته است، شناخت بیشتر و ارتباطات عمیق‌تری با رهبران کشورهای حوزه خلیج‌فارس دارد که همین مساله به تسهیل کردن این حضور کمک می‌کند. از طرفی رهبران این منطقه هنوز در توهم امپراتوری بریتانیا، جایگاه و احترام ویژه‌ای برای انگلستان قائلاند که این مساله باعث

می‌شود بریتانیا نسبت به دیگر کشورها در موقعیت و جایگاه بهتری قرار گیرد. در صورتی که این‌گونه نیست و انگلستان هم یکی از چند کشوری است که در مسافه اسبدوانی منافع ملی در خاورمیانه شرکت دارد.

با کمرنگ شدن نقش آمریکا و حضور بیشتر انگلیس در خاورمیانه، جایگاه ایران چگونه خواهد بود؟

به‌طور کلی ایران همیشه قدرت استراتژیک منطقه بوده است، حتی زمانی که حکومت‌های منفل بر سر کار بودند؛ بنابراین پیامد این حضور می‌تواند تعاملی مثبت و ایجادکننده ثبات در منطقه باشد. با توجه به رقیق‌تر شدن حضور آمریکا در خاورمیانه احتمال دوقطبی شدن منطقه با حضور بریتانیا در جنوب و ایران در شمال وجود دارد.

اگر تعلل‌های سیاست‌های داخلی حل و فصل شود، ایران می‌تواند در آینده به قطب ثبات در منطقه تبدیل شود. من در سایت شخصی خودم (moussavadeh.com) یک مقاله انگلیسی هم به‌عنوان «گرم شدن رابطه ایران و انگلستان» قبل از توافق هسته‌ای به‌طور مفصلی به این مساله پرداخته‌ام. ایران اگر منافع خود را در امنیت ببیند می‌تواند عامل ثبات در منطقه باشد.

رنگ و بوی ایدئولوژی سیاست خارجی مانع از تحقق

عراقچی:

ادامه وضعیت فعلی برای برجام قابل قبول نخواهد بود

ترامپ به قیمت تحت فشار قرار دادن ایران را سیاسی‌اشتباه و شکست خورده توصیف کرده و به شدت مورد انتقاد قرار داد.

وزارت خارجه کشورمان در خبری اعلام کرد: معاون خاورمیانه و افریقای وزیر خارجه بریتانیا برای تبادل نظر و رایزنی در خصوص مسایل منطقه‌ای و آخرین تحولات برجام روز یکشنبه با سفر به تهران با عباس عراقچی معاون سیاسی وزارت امور خارجه دیدار و گفت‌وگو کرد. در این دیدار آخرین تحولات مربوط به برجام، مسائل منطقه‌ای به ویژه بحران سوریه و یمن و موضوعات دوجانبه مرور شد. عراقچی در این ملاقات ، ضمن انتقاد از رویکرد کشورهای اروپایی در مقابل بدعهدی‌ها و تخلفات ترامپ در اجرای برجام، تلاش سه کشور انگلیس، آلمان و فرانسه در جلب رضایت ترامپ به قیمت تحت فشار قرار دادن ایران را سیاسی‌اشتباه و شکست خورده توصیف کرده و به شدت مورد انتقاد قرار داد. طرف بریتانیایی نیز در این دیدار ضمن اعلام پایبندی کامل کشورش به برجام تاکید کرد، بریتانیا خواهان اجرای تمامی مفاد برجام از سوی همه کشورها است و این نکته را در مذاکرات خود با طرف آمریکایی مد نظر دارد. در این دیدار همچنین موضوعات مربوط به روابط دوجانبه و به ویژه مشکلات مالی ناشی از تعلل دولت انگلیس در اجرای تعهدات خود مورد بررسی قرار گرفت و این دیپلمات انگلیسی در این ارتباط تاکید کرد که دولت انگلیس با جدیت در پی رفع این مشکلات است . این در حالی است که عراقچی روز گذشته نیز در حاشیه

حمله موشکی به پایگاه‌های ارتش سوریه در حومه حلب و حماء

منابع آگاه تصریح کردند که هیچ ایرانی میان کشته‌شدگان نیست

صورت گرفت از اظهارنظر خودداری کرده است. در همین رابطه، دیدمان حقوق بشر سوریه مدعی شده، کشته‌های این حملات در حومه حلب و حماء به ۲۶ تن رسیده است. اما افعال می‌گویند، این حملات بیش از ۴۰ کشته و ۶۰ زخمی در بین نیروهای نظام سوریه و هم‌پیمانان‌شان برای گذاشت. همچنین گفته می‌شود حمله‌ای هم به منطقه تقسیم در نزدیکی ساحل غربی استان حماء شده است. به فاصله کوتاهی پس از این حملات، مرکز زلزله نگاری اورپا-مدیترانه گفت که این انفجارها باعث زلزله‌ای به قدرت ۲.۶ در ناحیه شد. دیدمان حقوق بشر سوریه هم اعلام کرد، انفجارهای شدیدی مناطقی در حومه الحموی و استان حلب را لرزاند که ناشی از حملات موشکی به مقر تیپ ۴۷ در حومه جنوبی حماء و مناطق دیگر در نزدیکی شهرک سلجح بود. به ادعای اسکای نیوز عربی، در داخل مقر تیپ ۴۷ در حماء نیروهای نظام سوریه و نیروهای هم‌پیمان بوده‌اند. دیدمان حقوق بشر سوریه وابسته به مخالفان نیز اعلام کرد، موشک‌ها به مقرهای نیروهای نظام و هم‌پیمانان‌شان در منطقه

اَبَرکا

ایران و جهان

www.ebtekarnews.com

سه شنبه
۱۱ اردیبهشت ۱۳۹۷
شماره ۳۹۷۹

یادداشت

ابعاد حمله مثلث به سوریه

مهدی سلوکی*

تحولات سوریه را کماکان می‌توان جزو مهم‌ترین و پیچیده‌ترین تحولات سیاسی منطقه غرب آسیا به‌شمار آورد. به عبارتی رخدادها و روندهای سیاسی و امنیتی کشور سوریه به نقطه تقابل آشکار جمهوری اسلامی ایران و جریان مقاومت در منطقه با محور آمریکایی-صهیونیستی-عربی تبدیل شده است.

حمله سه کشور آمریکافرانسه و انگلیس به برخی از نقاط خاک سوریه باید از حیث زمینه‌ها و اهداف احتمالی توسط برخی از کشورها از جمله رژیم صهیونیستی مورد بررسی قرار گیرد. این رخداد از حیث تاکتیکی و عملیات روانی برای آمریکا اهمیت داشت اما واقعیت صحنه نشان می‌دهد که این اقدام آمریکا هیچ دستاورد قابل توجهی برای کشورهای حمله‌کننده نداشته و کمترین تغییر در معادلات سیاسی و میدانی سوریه ایجاد نکرد.

در حمله موشکی مثلث سه کشور، فرانسوی‌ها نیز از همان ابتدا حضور خود را اعلام کردند، زیرا همیشه این کشور می‌خواهد مطرح‌کند که در مسائل سوریه حضور دارد. اما انگلیسی‌ها تا آخرین لحظات موضع متناقضی را از خود نشان دادند که در لحظات آخر نیز ترازمی مطرح کرد که این کشور در حمله به سوریه شرکت خواهد کرد.

در این حمله ایالات متحده آمریکا توان کافی را داشت که به تنهایی عملیات نظامی را انجام دهد، اما برای اینکه روسیه نیز در شورای امنیت با وتوی پیش نویس‌ها عملاً شورای امنیت را از کار انداخته و اجازه نمی‌دهد تا قطع نامهای صادر شود و از طرفی توجهی‌کنند که جامعه جهانی با این حمله موافق است، به دنبال آن بودند تا بتوانند ائتلاف خود با دیگر کشورها را گسترش دهند، حتی به شلیک یک موشک راضی بودند تا تنها نام آنها در لیست ائتلاف قرار گیرد.

در نگاهی واقع‌گرا وقتی آمار موشک‌ها مشاهده می‌شود، می‌بینیم که آمار شلیک موشک فرانسه و انگلیس در مقابل آمریکا قابل‌قیاس نیست. یعنی به‌وضوح مشخص است که فقط برای حضور در این ائتلاف وارد جنگ با سوریه شده‌اند ولی کار اصلی به عهده خود آمریکایی‌ها بود.

در صورتور این حمله را می‌توان یک شکست بزرگ برای رئیس ایالات متحده آمریکا و هم‌پیمانان او دانست؛ چرا که برخلاف شدت توقع کشورهای متحد منطقه‌ای آمریکا همچون عربستان سعودی، نتیجه حمله آن چیزی نبود که در تبلیغات به آن پرداخته بودند. در واقع عربستان سعودی و بن سلمان راضی به این حجم از حمله نبودند و این شکست سنگینی را برحیثیت سیاسی عربستان وارد کرده است. از سوی دیگر این حمله موج ناراضیاتی شدیدی را حتی در میان اسرائیلی‌ها به وجود آورد.

بنابراین از این حمله محدود و بدون دستاورد آمریکا این موضوع کاملاً واضح است که آمریکا قطعاً نیروی زمینی وارد سوریه نخواهد کرد و این نقطه قوتی برای ایران در تحولات منطقه غرب آسیا است.

در این میان ارتباط ایران و روسیه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، چرا که فاصله افتادن میان ارتباط دو کشور به سود طرف غربی می‌تواند تمام شود؛از این رو باید با روس‌ها تبادل نظر و هماهنگی‌هایی صورت پذیرد که در غیر این صورت وضعیت پیچیده‌تر از وضعیت فعلی خواهد شد.

لذا در مجموع با توجه به آنچه آمد می‌توان گفت که ارتباطات سیاسی میان سه کشور ایران، ترکیه و روسیه حائز اهمیت است و تاکنون مواضع سه کشور منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای به صورت‌های دوجانبه و نیز سه جانبه هم به‌نزدیک شده است که به‌عنوان مثال می‌توان به حمله بهعفرین اشاره کرد. به همین خاطر به نظر می‌رسد روس‌ها معتقدند که هرچقدر اختلاف میان آمریکا و ترکیه افزایش پیدا کند به سود روسیه و منجر به نزدیکی ترکیه به ایران و روسیه و همچنین فاصله از آمریکا خواهد شد.

بر همین اساس کشورهای اتحاد مثلث در حمله به سوریه و حامیان آنها در تحولات منطقه غرب آسیا و مساله سوریه دچار سردرگمی شده که در آینده می‌تواند به اختلافات در تصمیمات میان آنها منجر شود.

*کارشناس مسائل بین‌الملل

اخبار

خلیج فارس باید پهنه همکاری، امنیت

و آرامش درون را باشد

محمد جواد ظریف وزیر خارجه کشورمان در پیامی به مناسبت روز ملی خلیج فارس، با بیان اینکه خلیج فارس تنها یک پهنه آبی نیست، تصریح کرد: این واقعیتی تاریخی که هزاران سال است به نام خلیج فارس می‌شناسیم، خلیج فارسی که از گذشته‌های دور به‌عنوان میراثی مانا برای عصر ما و آیندگان به جا مانده است، سال‌ها است که حیاتی‌ترین شریان‌های انرژی و تجاری جهان را در سینه خود جای داده است.

ظریف در این پیام گفت: خلیج فارس باید منطقه‌ای قوی و پهنه همکاری، امنیت و آرامش درون را باشد که تنها از مسیر گفت‌وگو و همکاری و اعتمادسازی امکان پذیر است که ایده تاسیس مجمع گفت‌وگوی منطقه‌ای راهکاری عملی در همین مسیر است.

پوتین و ماکرون بر حفظ کامل برجام تاکید کردند

کاخ کرملین در بیانیتهای به اتفاق نظر روسای جمهوری روسیه و فرانسه بر سر حفظ برجام در یک تماس تلفنی خبر داد.

به گزارش ایلنا به نقل از رویترز، روز گذشته کرملین در بیانیته‌ای از مذاکره تلفنی ولادیمیر پوتین رئیس‌فدراسیون روسیه و همتای فرانسوی‌اش خبر داد. در این بیانیه گفته شده پوتین و ماکرون در تماس تلفنی بر نیاز به حفظ کامل اجرای توافق هسته‌ای تاکید کردند. بر اساس این بیانیه تماس تلفنی از سوی دولت فرانسه انجام گرفته بود.

صبح خونین در کابل

صبح دیروز انفجاری انتحاری کابل، پایتخت افغانستان را لرزاند که ده‌ها کشته و زخمی بر جای گذاشت. پس از آن، انفجار دیگری هم در محل انفجار اول روی داد. داعش مسئولیت هر دو حمله را برعهده گرفته است.

همزمان وزارت بهداشت افغانستان اعلام کرده است که در این دو حمله ۲۵ نفر

کشته و دستکم ۲۹ نفر زخمی شده‌اند.

با بر تازه‌ترین گزارش‌ها در حمله روز گذشته، ۸ خبرنگار و تصویربردار رسانه‌های

مختلف کشته و چهار نفر دیگر نیز زخمی شده‌اند.

عملیات پنج روستا را از نیروهای دموکراتیک سوریه هم‌پیمان آمریکا پس گرفتند. در عین حال جنگنده‌های سوری و روسی از روز گذشته حملاتی را به مناطق حضور تروریست‌ها در حومه شمالی حمص و حومه جنوبی حماء داشته‌اند.

تکذیب‌شدا

در همین راستا و در حالی که گفته می‌شود شماری از نیروهای ایرانی مستقر در این پایگاه‌ها به شهادت رسیده‌اند، منبع آگاه خبر برخی رسانه‌های خارجی را مبنی به شهادت شماری از نیروهای مستشار ایرانی در جریان حمله به حومه شهر سلجح در ریف غربی حماء را تکذیب کرد. به گزارش ایسنا، فرمانده فاطمیین نیز در واکنش به گزارش برخی از رسانه‌ها مبنی بر این که پایگاه فاطمیین در نزدیکی نهر البارد در حومه الغاب ، شب گذشته هدف حمله موشکی قرار گرفته است اظهار کرد: پایگاه این لشکر در نزدیک شهر حلب سالم است و هیچ یک از نیروهای این گروه در حمله‌های اخیر به شهادت نرسیدند.